

Управління освіти і науки Рівненської державної адміністрації

Млинівська гуманітарна гімназія
Млинівської районної ради Рівненської області

Всеукраїнський конкурс екскурсоводів музеїв навчальних закладів

«Край, в якому я живу»

Напрямок екскурсії – військово-історичний

Без історичної пам'яті нема повноцінної особистості

Екскурсовод – Осипчук Наталія, член ради кімнати-музею «Пам'ять», учениця 11 класу.

Керівники: Сінчук Оксана Сергіївна, керівник екскурсоводів,
Кравець Марія Олександрівна, завідувач кімнати-музею «Пам'ять».

Млинів 2017

Музейна діяльність учнівської молоді посідає важливе місце серед інших форм роботи щодо формування життєвих компетентностей особистості. У процесі пошукової роботи, з одного боку, глибше вивчають історію рідного краю, місцеві традиції, з іншого – беруть безпосередню участь у державній справі збереження пам'яток історії та культури свого народу, відродження національної та духовної спадщини.

5 лютого – День визволення Млинова від німецько-фашистських загарбників. Напередодні цієї дати, 3 лютого 2005 року, в Млинівській гуманітарній гімназії відкрито кімнату-музей «Пам'ять» з нагоди 60-ої річниці перемоги у Великій Вітчизняній війні та 61-ої річниці визволення Млинова від фашистів.

Передувала відкриттю кімнати-музею кропітка робота юних пошуковців. Ще 1977 року у Млинівській середній школі №2 (сьогодні це гуманітарна гімназія) створили пошуковий клуб «Корчагінець», який у 1981 році перейменували на «Пошук». Члени клубу провели значну роботу з вивчення історії району в роки Другої світової війни. Зокрема вивчали хід визвольної боротьби, з'ясували імена воїнів, які визволяли Млинівщину, започаткували листування із членами Ради ветеранів 6-ої гвардійської стрілецькою Ровенської дивізії, що безпосередньо визволяли селище, оформили відповідні матеріали. Пошуковці неодноразово побували на зустрічах ветеранів дивізії у м. Москва, а ветерани приїздили у Млинів.

У 2009 році кімнаті-музею «Пам'ять» присвоєно звання «Зразкового музею».

Кімната-музей «Пам'ять» представляє такі основні напрямки:

- ✓ Млинівщина в роки Другої світової війни;
- ✓ А пам'ять священна...
- ✓ Історія школи-гімназії;
- ✓ Гордість нашого навчального закладу.

Перший напрям «Млинівщина в роки війни» висвітлюється в таких розділах:

- бойовий шлях 6-ої гвардійської стрілецької Ровенської дивізії;
- бойовий шлях 112 гвардійської стрілецької Рильсько-Коростенської дивізії;
- Рух опору на Млинівщині.

Одним із перших ветеранів, кого розшукали пошуковці, був Герой Радянського Союзу Бойко Микола Павлович. Коли закінчилась війна, капітан запасу Микола Павлович повернувся до мирної праці, став кандидатом наук, працював викладачем філіалу Харківського політехнічного інституту у м. Суми. Він – почесний громадянин Млинова, а звання Героя отримав за форсування Прип'яті, Дніпра.

Ще одним Почесним громадянином Млинова є Федір Прокопович Лещенко, нині голова Ради ветеранів 13-ої армії, до складу якої входила 6-та гвардійська стрілецька дивізії. Коли почалась війна, Федір Прокопович був партизаном загону імені Щорса, який діяв під Києвом, а з вересня 1943 – бійцем 25-го артполку 6-ої гвардійської. Після війни пройшов шлях від майстра до керівника високого рангу. Нещодавно видав книгу «Окопна правда» про те, що пережив у воєнне лихоліття.

Кілька років тому ми налагодили стосунки із ветераном Рильсько-Коростенської дивізії, тоді рядовим, а нині академіком «Київської політехніки» Хільчевським Володимиром Васильовичем, який у своїх опублікованих «Спогадах останнього солдата Великої Вітчизняної війни» розповідає про справжні будні війни.

Особливої гордістю музею є фронтові трикутнички – листи з фронту, листування пошуковців з ветеранами-визволителями, родичами загиблих на території Млинівщини.

Зібрано матеріал про млинівчан, учасників Другої світової війни, їх бойовий шлях та повоєнне життя відображено в альбомах-естафетах.

Експозиція «Рух опору на Млинівщині» розповідає про національно-визвольні бої на теренах рідного краю, про діяльність ОУН-УПА, про Мартинюка Миколу Івановича, голову районної Ради ветеранів, політв'язнів та репресованих. Згадується також партизанський рух на Млинівщині під командуванням Сидора Ковпака.

Другий напрям музею «А пам'ять священна...» присвячений відкриттю у 1965 році Меморіалу Слави, де у 1985 році з нагоди 40-річчя Перемоги відбулося перезахоронення визволителів Млинова із усіх братських могил селища. 9 травня 1985 року запалено Вічний вогонь, привезений почесним ветераном Віталієм Степановичем Карлашом із Брестської фортеці, що в Білорусії.

Про історію пошукової роботи розповідає експозиція «Робота клубу «Пошук»»

Третій напрям кімнати-музею «Пам'ять» присвячений історії **Млинівської СШ №2-гімназії**, яка розпочинається з жовтня 1969 року, коли в райцентрі було відкрито середню школу №2. У 1997 році Млинівська СШ №2 була реорганізована у Млинівську районну гімназію, а в 2006 перейменована у Млинівську гуманітарну гімназію.

Останній напрям «Гордість нашого навчального закладу» відображає високі досягнення випускників у різних сферах діяльності. Особлива сторінка цього напрямку – участь наших випускників у новочасних історичних подіях – Революції гідності, війні на Сході.

Музей при нашому навчальному закладі інтегрований у навчально-виховний процес: через свої експозиції та форми діяльності він пов'язаний з викладанням навчальних дисциплін і з додатковою освітою учнів.

Основна частина

«А ми тую славу збережемо...» Саме під таким гаслом члени ради кімнати-музею «Пам'ять» готували тематичні екскурсії, намагаючись висвітлити історичні сторінки рідного краю часів Другої світової війни. Однією із найбільш проникливих стала «Окопна правда» про визволення нашого селища від німецько-фашистських загарбників і просто будні війни крізь призму сприйняття трьох рядових воїнів: Лещенка Федора Прокоповича, Хільчевського Володимира Васильовича, Парфенюка Миколи Ксенофоновича, почесних гостей нашого музею. Їм трьом вдалося вижити у тій страшній війні. Це вже згодом військові

статисти зазначать, що тривалість життя рядового бійця на передовій вимірювалися... двома тижнями. Тоді ж такого обліку ніхто не вів. Були накази командирів, і їх треба було виконувати. Вони всі троє народились у 1925 році, а коли закінчилась війна, їм було по двадцять. Федір Прокопович Лещенко у 1944 році – учасник боїв на Рівненщині. Визволяв Рівне, Дубно, Сморгонь, Млинів. А далі – Броди, польські села і міста. Декілька разів отримував важкі поранення. Перемогу зустрів у госпіталі. За один із подвигів Лещенка представили до звання Героя Радянського Союзу, однак цієї високої нагороди фронтовик і досі не отримав. Загалом у нагородному багажі ветерана 19 медалей та орденів. Федір Прокопович проживає у Києві, він доволі частий гість у Млинові. За словами самого Лещенка, хотів заново пройти тим шляхом, який довелося торувати у 1944 році. А заодно поділитися спогадами, «окопною правдою» про війну.

Хільчевський Володимир Васильович перше бойове хрещення отримав у 112 Рильсько-Коростенській дивізії під час форсування Дніпра. Тоді село Ясногородка, біля якого велися активні бойові дії, 26 разів переходило «з рук в руки». Згодом рядовий Хільчевський став зв'язківцем і успішно справлявся із складними завданнями. Брав участь у визвольних боях на Млинівщині.

Парфенюк Микола Ксенофонович, нині вже покійний, землі України від фашистів не звільняв, воював на території Польщі та Німеччини, був розвідником. Медалі «За відвагу», «За бойові заслуги» отримав за вдало проведені військові дії. Був важко поранений. На рідну Млинівщину повернувся в серпні 1945, здобув вищу освіту і більше десяти років викладав хімію у нашому навчальному закладі. Микола Ксенофонович – відмінник народної освіти, нагороджений медаллю ім. А.С. Макаренка.

Правду про війну, хай і гірку, люди мають почути з перших вуст – від прямих її учасників, доки вони ще живуть. Бо в жодному томі історії не знайти того, що закарбувалось в пам'яті солдата. В цьому переконані юні пошуковці Млинівської гуманітарної гімназії.

У нашому музеї було проведено чимало екскурсій на військово-патріотичну тематику. Особливу увагу привертала експозиція, підготовлена гімназистом Степасюком Вадимом, який створив власну колекцію знахідок, що сповіщають про війну. Серед них – кулеметна стрічка, використана лише наполовину, яку юний пошуковець знайшов на колишньому військовому аеродромі. Можна припустити, що вона є свідченням отого першого бою на світанку 22 червня 41-го, коли стартував у небо льотчик Іван Іванов, який здійснив перший повітряний таран буквально у перші двадцять хвилин війни. У Вадимовій колекції є медальйони воїнів, особисті речі солдатів, гільзи та патрони. Мабуть, найціннішою знахідкою пошуковця можна вважати солдатський казанок, на якому збереглися прізвище власника Петра Мацуєва та інші відомості: «8-я рота, 9 стрелковий полк. 1908 г.» (вочевидь, це рік народження воїна).

Особливої уваги заслуговує екскурсія «А землю вони боронили одну», присвячена родині Солдатюків, яка проживала на хуторі Щасливий, що біля Млинова. Старий солдат Никифор Солдатюк, що воював у Першу світову війну, з

дружиною Марією навчив своїх синів не тільки працювати на землі, але навчив любити її. І коли прийшов час боронити свою Батьківщину, то п'ятеро старших синів виконали батьківські настанови. Після того, як Червона армія визволила Волинь, було створено Перший Чехословацький армійський корпус, до якого мобілізувались старші сини Никифора – Володимир і Петро. Обидва брати прослужили в цій армії до кінця війни, обидва мали офіцерські звання. Середніх синів – Івана, Миколу і Йосипа – мобілізували в радянську армію. Загинув у Білорусії Іван, пропав безвісти Микола, а Йосипу довелося закінчувати війну аж у Маньчжурії. Лише через сімдесят років члени великої родини Солдатюків змогли зустрітися у Млинові, зокрема потішила звістка про родину безвісти пропавшого у роки війни Миколая (зараз родина проживає у Польщі, у м. Гданськ). Це відлуння через сімдесят років надзвичайно потішило Сірик Тамару Олексіївну, вчителя нашого навчального закладу, яка є донькою Ольги Солдатюк.

Як відомо, у 1946-1948-х роках було депортовано в східні регіони Радянського Союзу 500 000 тисяч західних українців, переважно селян. Серед них – і чотири родини із нашого краю, які пройшли страшне пекло – і вижили. Члени ради кімнати-музею «Пам'ять» утворили пошукову експедицію, щоб дослідити життєві долі репресованих родин.

Життєва доля репресантки Мазуркевич (Бойко) Лариси Федотівни пов'язана із політичним переслідуванням. Адже через націоналістичні погляди цю родину було виселено до Сибіру, а потім ще й відправлено у тюрму в Казахстані. Тягар приреченості не позбавив цю родину оптимізму, тому що навіть на чужині вони влаштовували вистави, співали українські народні пісні. На Україну Мазуркевич (Бойко) Лариса Федотівна повернулася лише у 1958 році.

Життєва доля репресантки Поліщук (Сидорчук) Надії Олександрівни пов'язана із політичною неблагоннадійністю її батьків, зокрема участь батька у визвольних змаганнях. У ранньому віці залишившись сиротою, Надія Олександрівна пережила всі труднощі переселенського життя в Омській області: дитячий будинок, постійне відчуття голоду, відсутність близьких родичів. Лише у 1961 році повернулася на Батьківщину, зокрема у село Брищі на Млинівщині.

Життєву долю репресантка Бондарук (Якубовська) Катерина Петрівна (нині покійна) визначила сама, адже всю її родину було виселено в Комі АРСР через участь Катерини та її братів у підпільній УПА. Українка відбувала покарання, працюючи на лісоповалі. Згодом політ'язнів відправлено в Мордовську АРСР. Після смерті Сталіна бранку перевезли до Красноярська на будівництво військових об'єктів. На Україну повернулася лише у 1967 році.

Життєва доля репресантки Кравець (Бобрик) Марії Олександрівни пов'язана із тогочасним розкуркуленням заможних селян. Тому всю родину відіслали в Хабаровський край на довгих 10 років. Численні пересильні пункти, нестача їжі, хвороби не тільки знесли родину, а і забрали з життя 9-місячного братика. Натерпілися вдосталь. Єдине лишень тішило, що сім'ю не розділили, а дозволили бути разом. Однак десятирічне перебування у Хабаровському краї позначилося невимовним болем – там родина залишила три могили.

Ми з'ясували, що в селищі проживають жінки з репресованих родин 40-50 роках ХХ століття. До того ж вони добре знайомі, періодично зустрічаються і навіть відчувають духовну єдність. А Поліщук Надія Олександрівна та Мазуркевич Лариса Федотівна були добре знайомі в той тяжкий час (зокрема коли Надійка потрапила в дитячий будинок, її, як могла, підтримувала всього на вісім років старша Лариса) зустрілись через десятки років після повернення із заслання на автовокзалі у Млинові і впізнали одна одну. З того часу ці поважні, сивочолі, але такі щирі, добросердні жінки пов'язані ще міцнішим зв'язком.

Висвітлюючи тему Другої світової війни, ми згадуємо і село Людвиківку, яке 13 липня 1943 року за декілька годин щезло з лиця землі. Це було польське поселення, яке розташувалося на теренах тодішньої Млинівської гміни. Німці дотла спалили його. Як, зрештою, того ж таки дня сусідній чеський Малин. Тільки ось у повоєнний час Малину судилося відродитися, а Людвиківка навечно канула в Лету. Але не в забуття. Через 66 років після трагедії на місце розташування колишньої Людвиківки прибула польська делегація (родичі колишніх поселенців) аби тут освятити монумент, на якому викарбувані імена загиблих.

Плине час, йдуть у вічність ветерани війни із фашистськими загарбниками. Все далі грізні і важкі роки Другої світової, але не згасає пам'ять про тих, хто не шкодував свого життя заради Перемоги.

Чи думали ветерани, що після років спокою і відбудови рідної землі, довгожданий, вистражданий мир, який, здавалось би, назавжди прийшов на рідну землю, у 21 сторіччі буде порушено знову. Війна на сході перевернула з ніг на голову непохитну раніше думку про два братні народи: українців та росіян.

Нині онуки тих, хто воювали пліч-о-пліч у роки Другої світової війни, беруть участь у збройному протистоянні у Донецькій та Луганській областях. Отож з метою виховання у молоді патріотизму на прикладі подвигів мужнього покоління у боротьбі за єдину і соборну Україну, формування національної самосвідомості та високих моральних якостей громадянина України гімназисти нашого навчального закладу збирали інформацію про наших випускників – учасників АТО, досліджували історії їхніх життєвих подвигів.

Наш навчальний заклад сьогодні ушановує 22 випускників, які сьогодні стали «воїнами світла», учасниками АТО.

Серед них – Василь Соколовський – наш український кіборг. Те, що він пережив, - це подвиг.

Оборона, за якою стежили мільйони, смуга землі, в яку вгризалися сотні бійців, десятки потужних атак героїв, а скільки їх не повернеться додому... Легенда про кіборгів – такою ми запам'ятали оборону Донецького аеропорту, такою вона увійде в історію. Епопея оборони тривала 242 дні. Це більше, ніж оборона Сталінграда і Москви у роки Великої Вітчизняної війни.

Василь Соколовський бачив останні дні Донецького аеропорту. Розповідає, що коли йшов воювати добровольцем, готував себе морально і фізично до жахів війни, втім те, що пережив, тримаючи оборону терміналу, в голові не вкладається.

Василю лише 34 роки, закінчив Млинівську гуманітарну гімназію. Коли розпочалися воєнні дії на Сході, пішов добровольцем. Військкомат, повістка, пересильний пункт, Яворівський полігон, 80-а аеромобільна бригада, яка потрапила на стратегічний об'єкт. З 5 по 21 січня Василь воював в аеропорту.

Захисники аеропорту залишилися з ворогом один на один, відбивали атаку за атакою та сподівались на підкріплення. Із першими відбитими потужними атаками бойовиків народилася легенда про «кіборгів». Як виявилось пізніше, у ДНР-івців був план-схема аеропорту. Запросивши кілька годин перемир'я у наших бійців, сепаратисти замінували підвал, щоб заживо похоронити усіх кіборгів. Отак підступно і страшно обвалилися стіни... Закінчилися аптечки, люди помирали від втрати крові і болю – підмоги не було. Втрачалася остання надія вибратися із пекла. 19 січня Василь Соколовський, виконуючи обов'язки командира розвідувального взводу третього батальйону 80-ої аеромобільної бригади був поранений. Сили залишатись на об'єкті більше не було. Його накрила стіна, розломила ногу, і зразу ж у перестрілці попала куля у плече. 21 січня, знесилений вкрай, разом із побратимом вирішили вибратися. Повзли, поки їх не підібрали. А далі відбувалося все, як уві сні: кілька разів перемотували рани, оперували ногу... Він витримав усе, не зламався, не виснажився морально і фізично. Пройшовши реабілітацію, знову повернувся на Схід.

Українські кіборги, і зокрема наш Василь Соколовський, стали символом українського духу і незламності, вселили віру та надію в мільйони сердець. І з такими воїнами ми переможемо.

Із нашого району району боронить Україну близько двохсот вояків. На жаль, п'ятеро із них віддали своє життя за Батьківщину. Це Максим Ляшук з Острожця, Юрій Іткалюк з Вовнич і Петро Полицяк із Борбина, Роман Галас із Млинова та **Олексій Кірись, випускник нашого навчального закладу.**

Воєн без смертей не буває. Проте кожна українська родина, кожна мати, відправляючи свого сина у зону бойових дій на сході України, все ж сподівається, що їхня дитина обов'язково повернеться в родину живою та неушкодженою.

27 грудня 2015 року страшна звістка за лічені хвилини облетіла весь Млинівський район: під час проведення АТО у боях під Горлівкою Донецької області загинув уродженець смт Млинів, 34-річний солдат-розвідник 24-го окремого штурмового батальйону «Айдар» Олексій Кірись, позивний «Карась».

Події, що відбулися в нашій країні на початку 2014 року, не залишили байдужим Олексія. Як справжній патріот, вірний син землі української, він не міг залишитися осторонь того, що відбувається на Сході нашої держави.

На початку лютого 2015 року пішов добровольцем у зону бойових дій. Одразу зарекомендував себе сильним, мужнім, відважним бійцем. На фронті Олексій був розвідником, кулеметником, оператором-навідником БМП-1. За словами побратимів, він був одним із найкращих із числа операторів-навідників. Його поважали і цінували воїни АТО, кожен, хто був поряд із Олексієм, міг сміливо довірити йому своє життя. Відважного воїна люто ненавиділи сепаратисти, навіть внесли його до так званого «розстрільного списку». Наш герой із боями пройшов по всій лінії оборони Луганська: Золоте, 25-ий, 29-ий

блокпости, Сокольники, Трьохізбенка, Щастя, Кримське. В останні місяці свого життя Олексій перебував на Донеччині.

26 грудня 2015 року у боях під Горлівкою Донецької області, поблизу містечка Новгородське, сепаратисти запросили режим тиші, щоб забрати тіла убитих та поранених. Кірись Олексій, прикриваючи хлопців, отримав тяжке поранення. А 27 грудня о 03:30 ночі у кареті швидкої допомоги пішов із життя...

29 грудня Млинів, прихиливши коліна, зустрів свого героя, якого побратими, друзі принесли додому на руках від Ужинецького перехрестя...

Пам'ять про нашого земляка, який віддав своє життя за Україну, навіки житиме в серцях рідних, близьких та знайомих йому людей.

30 березня 2016 року учні та вчителі Млинівської гуманітарної гімназії зібралися разом, щоб вшанувати пам'ять Олексія Кірися, нашого земляка, випускника нашого навчального закладу 1998 року, який загинув, захищаючи суверенітет та територіальну цілісність України. На урочисту лінійку-реквієм із нагоди відкриття меморіальної дошки запросили родину Олексія, воїнів АТО, представників місцевої влади, священника Свято-Михайлівського храму Млинова о. Тараса (Варварука), друзів Олексія, громадськість селища.

У травні цього року мамі Олексія Кірися Лідії надійшла бандероль від Віктора Очеретного – командира військового підрозділу, в якому на Донбасі воював її син. Віктор Петрович надіслав згорьованій матусі нагороду сина, якою його удостоїла Українська Православна церква Київського патріархату – медаль «За жертвність і любов до України».

Також Віктор Очеретний повідомив, що побратими Олексія, як і обіцяли, на місці його загибелі встановили пам'ятний знак. Відтепер він нагадуватиме всім, як і де відважний «Карась» (позивний Олексія Кірися) віддав своє життя за Україну і мир на Донбасі.

Цьогоріч у День захисника Вітчизни Олексія Кірися посмертно нагородили орденом Богдана Хмельницького III ступеня «За мужність». Нагороду отримав брат Олексія – Юрій Кірись, теж воїн АТО.

Значної уваги заслуговує дослідження про славного земляка, кандидата богословських наук, викладача Рівненської духовної семінарії, священника Свято-Михайлівського храму Млинова, учасника Майдану під час Революції гідності, волонтера, військового капелана, депутата районної ради, свого учителя християнської етики, аморфного протоієрея Варварука Тараса Андрійовича.

Наші гімназисти знають насамперед отця Тараса як мудрого наставника-учителя християнської етики, уроки якого наповнені добром та любов'ю до ближнього. А жителі нашого селища знають отця Тараса як настоятеля Свято-Михайлівського храму, священника від Бога.

У серпні 2008 року утворено релігійну громаду Свято-Михайлівської парафії Рівненської єпархії Української православної церкви Київського патріархату. Головою парафіяльної ради обрано отця Тараса Варварука. Однак сама церква була недобудована, потребувала значних коштів, щоб мати звершений вигляд. І отець Тарас стає натхненником та організатором цієї благородної справи. Завдяки йому сьогодні наш храм так величаво височіє при в'їзді у Млинів. З ініціативи о.

Тараса громада Свято-Михайлівської парафії УПЦ Київського патріархату смт Млинів урочисто відкрила бібліотеку у храмі, а до газетної когорти на Рівненщині додалося ще одне видання – часопис «Благовіст Млинова» Млинівського Свято-Михайлівського храму УПЦ КП.

Із євангельськими істинами та словом Божим Тарас Варварук балотувався у районну раду і став депутатом сьомого скликання. Священик вважає, що душпастирську діяльність необхідно поєднувати із громадською діяльністю

Відтоді, як почалася війна на сході України, отець Тарас активно працював на волонтерській ниві, водночас хотілося більше послужити воїнам, тому вирішує стати капеланом. На війні, як ніде, місце молитви. Кажуть, що в окопах атеїстів немає. Перебуваючи в Пісках на Сході, України, отець переконався в цьому..

Отця Тараса було нагороджено медаллю «За заслуги перед містом», а також численними грамотами і дипломами за відродження духовності, популяризацію національної культурної спадщини та участь у пісенних фестивалях.

А 16 листопада 2015 року настоятель Свято-Михайлівського храму протоієрей Тарас Варварук отримав медаль «За жертвовність і любов до України».

Особливо тепер важливо мати таких духовних провідників, коли багато людей не впевнені через кризу, війну, тому потребують духовного керівництва, щоб продовжувати поступ у своєму духовному житті.

Висновок

Отже, немає більш важливого завдання, щоб донести до людей, насамперед до молоді, повні і правдиві знання про історію свого народу, його роль у світових суспільних, політичних та економічних процесах, про ціну його національних надбань та тих страшних поразок, що виникали через брак духовної єдності та взаєморозуміння. Треба розбудити пам'ять народу, зміцнити національний фундамент — основу будь-якої держави.

Сучасне покоління має думати широко, мислити самостійно, аналізувати події. Освічена, сповнена нових ідей генерація — запорука розвитку держави та її інформаційної безпеки. Музейна діяльність гімназистів сприяє формуванню активної життєвої позиції, розширенню світогляду й вихованню пізнавальних інтересів і здібностей у пошуковій, дослідницькій діяльності, оволодіння практичними навичками.

Члени ради кімнати-музею «Пам'ять» проводять тематичні дослідження, представляють їх на районних та обласних етапах конкурсів екскурсиводів музеїв навчальних закладів (**зокрема ми вже восьмий рік поспіль перемагаємо на районних етапах конкурсу та здобуваємо призові місця на обласних етапах**), готують уроки пам'яті та позакласні заходи військово-історичного спрямування, беруть участь у тематичних семінарах, проводять оглядові екскурсії для гімназистів і гостей музею. У нас оформлені тематичні екскурсії у форматі документів та презентацій.

Ми відчуваємо щире підтримку та розуміння важливості нашої праці від відвідувачів музею. «Людина живе, доки її пам'ятають. Вдячна пам'ять про тих, хто змінив, зберіг, зробив кращим наше сьогоднішнє, – це чи не найголовніша ознака освіченості людей. Функціонування Вашого музею – це спроба

неупередженого бачення минулого. Цінування життя і діяльності окремої людини, шанування кращих рис, мужності і звитяги. Нехай Ваш музей існує вічно, не залежить від політичної кон'юктури, до нього приходять різні покоління учнів, батьків, вчителів». Такі враження залишив у книзі відгуків Демченко В.В., проректор РОІППО. Члени президії Рівненської обласної організації ветеранів війни наголосили, що «відтворювати історичну справедливість трагічних і буремних днів війни важливо і потрібно для патріотичного виховання молоді». Такі ж щирі слова записали учасники обласних та районних семінарів, гості нашого навчального закладу.

Отже, значення музею при нашому навчальному закладі полягає в тому, що він своїм змістом сприяє формуванню в учнів громадянської позиції, вихованню патріотизму та розвитку громадянської активності.

Список використаних джерел

1. Архів кімнати-музею «Пам'ять» Млинівської гуманітарної гімназії.
2. Довідник з історії України . – К: Генеза, 2001.
3. Лещенко Федір. Окопна правда. – Житомир: ПП «Рута», 2014.
4. Пометун О.І., Гупан Н.Н. Історія України: підручник для 11 класу. – Харків: Сиція, 2012.
5. Реабілітовані історією. Рівненська область. – : Рівне: ВАТ «Рівненська друкарня», 2006.
6. Реєнт О.П., Малій О.В. Історія України: підручник для 10 класу. – Київ.: Генеза, 2010.
7. Цимбалюк Є.П. Млинівщина: погляд у минуле. – Рівне, 1991.
8. Цимбалюк Є.П. Нариси з історії Млинівщини. – Рівне: Азалія, 1993.
9. Цимбалюк Є.П. Млинівщина на межі тисячоліть. – Луцьк, 2001.
10. Хільчевський В.В. Спогади останнього солдата Великої Вітчизняної війни. Від солдата до академіка. – К.: Самвидав, 200

Додаток

Запитання до слухачів

1. Що передувало створенню кімнати-музею «Пам'ять» у Млинівській гуманітарній гімназії?
2. Які тематичні напрями висвітлюють експозиції кімнати-музею «Пам'ять» ?
3. Федір Прокопович Лещенко, Володимир Васильович Хільчевський. Як ці прізвища пов'язані із Млиновом? Які книги написали ці люди?
4. Який ключовий меседж тематичної екскурсії «А землю вони боронили одну»?
5. Що поєднало життєві долі жінок-репресанток Мазуркевич (Бойко) Лариси Федотівни, Поліщук (Сидорчук) Надії Олександрівни, Бондарук (Якубовської) Катерини Петрівни, Кравець (Бобрик) Марії Олександрівни?
6. Яка трагічна історія села Людвиківка?
7. Як випускники нашого навчального закладу пов'язані із новітньою історією України?
8. Чому на приміщенні нашого навчального закладу знаходиться меморіальна дошка пам'яті Олексія Кіріся?
9. Яка головна думка тематичної екскурсії про отця Тараса Варварука?
10. Яке значення музею військово-історичного спрямування для сучасної молоді?